

Fattige, og jeg ser derfor ikke rettere end, at det er nødvendigt at give sig i Kæft med Opgaven saa godt, som man kan, med de Midler, man nu har. Jeg skal imidlertid tilføje, at ligesom jeg tror, at man ikke kan gjøre nogen væsentlig Indvending imod den Raade, hvorpaa Lovforslaget ordner dette Forhold, saaledes tror jeg ogsaa, at man kan have Tillid til de kommunale Autoriteters Bestyrelse af Fattigvæsenet. Jeg haaber, at de ville vise al mulig Humanitet med Hensyn til de Fattiges Lærv. Jeg tror, at de Fattige, som kunne gjøre et retfærdigt Krav paa Deltagelse, ogsaa ville blive humant behandlede, at man ikke vil anbringe dem i Arbejdsanstalter, at man ikke vil hjemsende dem, og at Kommunen, for saa vidt som der fra en Fattig, der tidligere har modtaget Understøttelse, men som nu kan forsørge sig selv, maatte komme Ansøgning om at faae den ydede Fattigunderstøttelse eftergivet, da ogsaa beredvillig vil eftergive denne og saaledes giengive ham de politiske Rettingheder, som han var bleven berøvet ved at faae Fattigunderstøttelse. Saaledes tror jeg, at Kommunerne i Genhold til dette Lovforslag og til den øvrige Lovgivning ere i Besiddelse af tilstrækkelig Myndighed til at gjøre Fattigbyrden meget human, og paa den anden Side er jeg overbevist om, at Kommunerne, naar man vil overlade til dem at gennemføre denne Lov, ikke ville være blinde for de økonomiske Hensyn, men at de meget vel ville vide at anvende en passende Strenghed imod saadanne Fattige, som nok kunne arbejde, men som ikke ville, om jeg end just ikke tror, at de ville gaa saa vidt, at de ville lade dem sulte.

**Solstein-Ledeborg:** Jeg skal fatte mig saa kort som muligt og skal alene holde mig til det Almindeligste, hvilket jo ogsaa er Reglen ved en Iste Behandling. Jeg skal da begynde med at slutte mig til de ærede Lædere, som have udtalt deres Glæde over, at Lovforslaget er blevet fremlagt, og haabet, at der virkelig kan komme Noget ud af gjensidig Smødefommen paa dette Gebet. Dette tror jeg er Tilfældet, og jeg tror det navnlig, fordi det forekommer mig, at der fra den høitærede Ministers Side ikke blot er foretaget en Kodifikation af de gjældende Bestemmelser — denne er egentlig ikke foretagen i det Mindste ikke helt ud, da Lovforslaget ikke er udtømmende —, men at der ogsaa virkelig fra hans Side er viist Tilbøjelighed til at gaa ind paa en anden Betragtningssmaade af Fattigforholdene og af Statens Understøttelse til de Arængende end den, der til Dato har været almindelig. Den Gang, da de gamle Lovbestemmelser, som nu ere gjældende, første Gang fik Lovskraft, var det nemlig meget almindeligt, at man betragtede Fattigforsørgelsen som en Godhed eller som en Opsvoldelse af en Humanitetspligt fra Samfundets Side, hvilket det naturligvis ikke er. Staten har ikke at give Almisse, og der stilles i dette Tilfælde aabenbart ikke nogen Op-

fordring til dens gode Hjerte, men der stilles simpelt hen en Fordring til den Retfærdighedsfølelse, til den Pligt, som paahviler Samfundet med Hensyn til at understøtte den arbejdende Klasse, navnlig dem, der ere komne i Nød. Dette er en Pligt, som man ikke kan undlade at opfylde, hvis man vil, og hvortil man ikke kan knytte de Betingelser, som man har lyst til, thi det er en simpel Erstatningspligt, som paahviler Samfundet som Følge af den Forsømmelighed eller Uret, som gennem Generationer er viist overfor disse Klasser. Det kan ikke nytte, at man vil skyde den fra sig, thi det er mere og mere erkjendt, at Lovgivningen, derigennem, at den gennemgaaende i de moderne Samfund har været baseret paa Egoisme, og derigennem at den væsentlig ogsaa har været benyttet til Fordel for den mindre Del af Samfundet, virkelig er kommen til at gjøre betydelig Uret imod de Klasser af Samfundet, som nu nærmest trænge til Fattigunderstøttelse, og at den samtidig dermed har forjæmt at opfylde de Pligter, som paahviler Samfundet over for disse Klasser. Jeg har i dette Lovforslag set ikke en Anerkjendelse — thi det kan man ikke forlange — men en Antydning af, at Regjeringen i hvert Fald er paa Veie til at komme ind paa denne Betragtningssmaade, thi jeg kan ikke se rettere, end at Slutningsbestemmelsen i Lovforslaget ikke har sin Grund i Humanitetshensyn, men netop i Anerkjendelsen af, at der her foreligger et Retsskrav, som man er forpligtet til at opfylde, og hvortil man ikke kan knytte alle de haarde Betingelser, som man har lyst til, og ved at høre den høitærede Minister kom jeg mere og mere til Erkjendelse af, at det maa have været noget lignende som den af mig fremsatte Betragtning, som har foreværet Afslutningen af Lovforslaget. Jeg veed ikke, om jeg har taget feil — det er jo muligt — men jeg blev meget befyret deri ved den Bemærkning af den høitærede Minister, at Ordet Humanitet vistnok neppe var fuldkommen adækvat for den Læste, som man her i Salen har søgt at udtrykke. Det tror jeg heller ikke. Her er der ikke Tale om Humanitet, men om en ganske simpel Retfærdighedspligt. Dette er ogsaa den Opsættelse, som fuldstændig stemmer med Grundloven, idet den jo giver den, der ikke kan ernære sig og Sine ikke blot en Udfigt til eller et Saab om, men en ligefrem Ret til Forsørgelse. Til denne ligefremme Ret søier den ganske viist den Betingelse, at Vedkommende skal underkaste sig de Lovbestemmelser, som Samfundet i saa Henseende maatte finde det hensigtsmæssigt at sanktionere; men Meningen dermed er naturligvis ikke den, at Staten ved denne Tillægsbestemmelse skulde faae Ret til ved Lov at bestemme omtrentt Alt, hvad den vilde. Meningen dermed er naturligvis kun, at denne Ret ikke udelukker, at Staten maa have Lov til at give visse Bestemmelser, som ere absolut nødvendige for det Heles Vel,